

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

72. Araneæ: Ex Philostrato: Item ex Plinio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

in eo præterdit? vbi gustatum applicuit? vbi odoratum inferuit? vbi verò truculentam illam, & portione maximam vocem ingenierauit? qua subtilitate pennas adnexuit? prælongauit pedum crura? disposuit ieiunam caucam vti aluum, auidam sanguinis, & potissimum humani, sitim accendit; telum verò perfodiendo tergori, quo spiculauit ingenio? atque vt in capaci cum cerni non potest exilitas, ita & reciproca geminauit arte, vt fodiendo acuminatum pariter, forbendoque fistulosum esset. Quos teredini ad perforanda robora cum sono teste dentes affixit, potissimumque è ligno cibatum fecit? Sed turrigeres elephantorum miramur humeros, taurorumque colla, & truces in sublimie iactus, tigrum rapinas, & leonamiubas, eum rerum natura nusquam magis, quam in minimis tota sit?

Plin. lib. 11. c. 2.

SCORPIO.

Descriptio LXXI.

MAGNUM de modico malum, Scorpionum terra supputat, tot venena, quot ingenia; tot perniciës, quot & species; tot dolores, quot & colores.

Nicander scribit & pingit, & tamen vnus omnium, violentiæ gestus de cauda nocere: quæ canda erit quocumque de posthumo corporis propagatur, & verberat perinde vt scorpionis feris illa nodorum venenata intrinsecus venula, subtilis, arcuato impetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormentatione restringens.

Tertull. in Scorpico.

ARANEÆ.

Ex Philostrato.

Descriptio LXXII.

AT aula intus deserta ac destituta videtur, & ne columnæ quidem amplius ipsam firmant ac sustinent, quod & concidat ac dissuat, sed solis est habitanda araneis: tolet enim animal silentio ac solitudine contexere. Aspice & fila, hoc expuentes stamen in pau-

mentum descenderunt, ipsas porro intuere, per illa descendentes, atque reciproco meatu ascendentes, per aerem volantes, iuxta Heliodum, ac volare meditantes, pictor ostendit: Angulis attexunt domos; has quidem latas, has verò concauas: in latis ætatem agunt, in cauis hyemant. Pulchra igitur, & hæc pictoris opera. Nam araneum ipsum sic tenuiter elaborasse ac iuxta naturam indicasse, ipsiusque filum laboriosum ac difficile pinxisse, artificis est prudentis, atque ad amissum vera referentis. Hic autem nobis tenuissima quoque contexit, ecce quadrangularis funis ab ipso est angulis circumiectus, vt mali rudens; tenuis autem funiculo applicita est tela, quam plurimos exprimens orbes, quorum a primo ad minimum extensi contextuntur laquei æque atque orbes, inter se distantes, per quos qui in perficiendo adiuuant opere discurrentes, remissa intendunt stamina, verum & tendendi mercedem assequuntur, mulcas, si quæ telis implicentur, capientes. Vnde ne prædam quidem ipsarum præterijt ac neglexit pictor. Hæc enim pede, illa suprema tenetur penna, ista à capite deuoratur. Palpitant autem atque agitantur, effugere nitentes: ipsam tamea nec confundunt, nec dissoluunt telam.

Philost. in telis.

Item ex Plinio.

OR DIT VR telas, tantique operis materiæ vt erus ipsius sufficit, siue ita corrupta alui natura stato tempore (vt Democrito placet) siue est intus quædam lanigera fertilitas, tam moderato vngue, tam tereti filo, & tam æquali deducit stamina, ipso se pondere vsus. Texere à medio incipit, circinato orbe subregmina adnectens, maculæque paribus semper interuallis, sed subinde crescentibus, ex angusto dilatans indissolubili nodo implicat. Quanta arte celat pedicæ scutulato rere grassantes? quam non ad hoc videtur pertinere cibratæ pexitas telæ, & quadam polituræ arte ipsa per se tenax ratio tramæ? quàm laxus ad status non ad respicienda quæ veniant sinus, derelicto laxo præterenti summa parte, vt arbitrari liceat illa quæ difficile cernuntur, atque vt in plagis lineæ offensa præcipitantur in sinum? Specus ipse qua concameratur architectura? & contra frigora quanto villosior? quam remotus à medio, aliudque agentis similis: inclu-

Aaaa sus

fus vero sic, ut sit necne intus aliquis, cerni non possit? Age firmitas quanta irrupentibus ventis, qua puluerum mole degrauante? latitudo telæ sæpè inter duas arbores, cum exercet artem & discit texere: longitudo fili à culmine, ac rursus à terra per illud ipsum veluti reciprocatio, subitque pariter ac fila deducit. Cum verò captura incidit, quàm vigilans & paratus ad cursum? licet extrema hæreat plaga, semper in medium currit, ex quo sic maximè totum concutiendo implicet. Scissa protinus reficit ad polituram faciens. Namque & lacertarum carulos venantur. Hos primùm telà intoluentes, & tunc demum labravtraque morsu apprehedentes, amphitheatrali spectaculo cum cõtingit. Sũt & ex eo auguria. Quippe incremento amium futuro telas suas altius tollunt, ijdem fereno non texunt, nubilo texunt, ideoque multæ araneæ imbrium signa dant.

GVLEX ET PVLEX.

Ex D. Augustino enarr. in
Psalm. 148.

Descriptio LXXIII.

Q Vis disposuit membra pulicis & culicis, ut habeant ordinem suum, habeant vitam suam, habeant morum suum. Vnam bestiosam breuem minutissimam considera quam volueris. Si consideres ordinem membrorum ipsius, & animationẽ vitæ, qua mouetur, pro se fugit mortem, amat vitam, appetit voluptates, deuittat molestias, exerit sensus diuersos, viget in motu congruo sibi. Quis dedit aculeum culici quo sanguinem fugat? Quam tenuis fistula est qua sorbet? Quis disposuit ista? quis fecit ista? ex paucis, in minimis lauda magnum.

VERMIS INDICVS.

Ex D. Ambrosio Hexam. lib. 5.
cap. 23.

Descriptio LXIV.

Vide Plin.
li. 11. c. 23.

FERRUR hic corniger vermis, conuerti pri-

mum in speciem Erucæ, atque in eam mutari naturam, inde processu quodam fieri Bomylius: nec eam tamen formam, figuramque custodit, sed laxis & laetioribus folijs videtur pennas assumere. Ex huius folijs mollia illa Seres depectunt vellera, quæ ad vsus sibi proprios diuites vendicant. Sed ego plenus in pictura ænigmati, eius naturam sum persecutus.

BOMBYX IN

Ænigmati.

ANIMAL vobis in hac tabella depinximus (Principes illustrissimi, cæterique auditores ornatissimi) sine carne, sine sanguine, ossibus, venis, arterijs, nervis, intestinis, oculis, auribus, pilis, squammis, spinis, quid hoc monstri est? Ne vos diu morer, Bombyx est, Bombyx, inquam, laboriosus opifex, & nendis regum vestibus natus. O naturæ audacis opus! quis nõ mireretur? quis non obstupescat ex tenui semine primùm nasci vermiculum ænigmati tam minutum, ut penè oculorum fugiat aciem? hunc in Erucam paulatim grandescere, ex Eruca fieri Bombylium, diuinum planè artificem: quem vbi puro elegantique domicilio acceptum, & albæ morionidibus saginatum, per genistarum scabritiem emisit, postquam pabuli satietas est, vter incipit, & ex suis visceribus diductos florum tractus effundere, quibus sibi ouata figura domiciliũ constituit, quo nec Castor & Pollux, nec eorum soror Helena pretiosiore videntur excepti. Itaque nec Porphyrogenitis inuidet, nec ijs regum pusionibus, quos aiunt collucentes margaritis cunas habuisse, in hac sericea domuncula delitescit Bombylius, quasi puellus in vtero matris confixus, & artes meditatatur admirandas. Absoluto demum lanificio, post 40. diem ex Bombyce subnascitur Papilio cotinutus vermis, & quatuor alis pennatus, quem ex eis carceris aurei quasi septis emicare certamus in aere, ex hoc ne cydalo vermium progenatur semen, quibus noua subinde animalculorum soboles affluit. Desineau pauca (auditores) naturam vermiculi, de quo magna est inter viros doctos controuersia, fueritne sæculis antiquis nostris ignotus regionibus, an à Iustiniani temporibus, ut narrat Procopius, tantum Euiopæ cepit bom-